

2. DUCH ŚW. W KATECHEZIE PATRYSTYCZNEJ

Wydział Pism Chrześcijańskich i Klasycznych /Pontificium Institutum Altioris Latinitatis/ Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Rzymie zorganizował przy współpracy specjalistów z zakresu patrystyki, katechetyki, teologii, liturgii i archeologii chrześcijańskiej w dniach 6 - 7 III 1982 r. sympozjum na temat: "Duch Święty w katechezie patrystycznej". Uczestniczyła w nim także grupa osób należących do wspólnoty charyzmatycznej - odnowy w Duchu Św. Dwudniowa tematyka spotkania pozostawała w łączności z Międzynarodowym Kongresem Teologicznym o Duchu Św. zwołanym z inicjatywy Ojca św. Sympozjum rozpoczął ks. S.Felici, dziekan Wydziału Pism Chrześcijańskich i Klasycznych, modlitwą do Ducha Świętego, a następnie po słowach powitania i wprowadzenia w problematykę spotkania, odczytano telegram od Jana Pawła II. Przewodnictwo sympozjum powierzono ks. prof. C.Riggi. Pierwszy referat - "Święty Augustyn do neofitów o Duchu Św." - wygłosił o.prof. A.Trapé z Instytutu Patrystycznego "Augustinianum". Po przedstawieniu treści nauczania o Duchu Św. zawartej zwłaszcza w pięciu mowach Augustyna do nowo ochrzczonych, A.Trapé nakreślił idee fundamentalne augustyńskiej pneumatologii. Drugi referat, wygłoszony przez ojca prof. T.Špidlíka /Papieski Instytut Orientalny/, był zatytułowany "Duch Św. w katechezie św. Bazylego" i ukazywał cztery aspekty wpływu Ducha Bożego na człowieka - dogmatyczny, kontemplacyjny, kosmologiczno-eklezjalny oraz ascetyczny. W trzecim referacie "Katechezy o Duchu Św. u św. Jana Chryzostoma", prof. S.Zincone /Uniwersytet Rzymski/ zajął się zwłaszcza zagadnieniem uświęcającej roli Ducha Św. w inicjacji chrześcijańskiej, szczególnie bliskim "Złotoustemu" i tradycji syro-palestyńskiej. Następnym referat "Duch Św. w modlitwach eucharystycznych pierwszych wieków" przedstawił ks.prof.

V.Saxer z Papieskiego Instytutu Archeologicznego, wskazując na ubóstwo wyrażen pneumatologicznych w liturgii Zachodniej oraz opisując szczegółowo "miejsca pneumatologiczne" we wschodnich modlitwach eucharystycznych.

Pierwszy dzień spotkania zakończony został komunikatem absolwenta Papieskiego Instytutu Altioris Latinitatis, S.Habyarimana /Zair/: "Doktryna pneumatologiczna u św. Ambrożego". Afrykański uczestnik sympozjum na podstawie traktatu "De Spiritu Sancto" nakreślił wysiłek biskupa Mediolanu zmierzający do wykazania bóstwa Trzeciej Osoby Trójcy, negowanego przez herezyków.

Niedzielne popołudnie /7 marca/ rozpoczęto wykładem ks. prof. C.Riggi, "Oryginalność katechezy o Duchu Św. u Epifaniusza". Znanca Epifaniusza, C.Riggi, dostrzegł ową oryginalność w terminie "Węzeł Trójcy" /súndesmos Triádos/, jakim Epifaniusz z Salaminy określa Ducha Świętego. Pani prof. E.Cavalcanti /Uniwersytet w Perugii/ posługując się pomocami audiowizualnymi wygłosiła referat: "Główne rysy debaty o Duchu Św. od św. Bazylego do Soboru Konstantynopolskiego /381/" . Ubogacenie wystąpienia stanowiły mapy ilustrujące tło geograficzne kwestii pneumatologicznej. Następnie prof. G.Trettel przedstawił komunikat "Katecheza Chromacjusza o doświadczeniu Ducha Św. w życiu Kościoła i chrześcijan". Przypomniał w nim między innymi obrazy używane na oznaczenie Trzeciej Osoby Trójcy, jak: gołębica, miecz Boży, ogień, oliwa, wiatr, nowe wino. W chronologicznym związku z powyższym, pozostawał następny komunikat prof. M.Loretiego z Uniwersytetu Rzymskiego omawiający "Pneumatologię u św. Leona Wielkiego", który znał naukę Chromacjusza. Doktryna Leona o Duchu Św. pozostaje nade wszystko w perspektywie ekonomii Zbawienia. Uniwersytet w Bari reprezentował prof. V.Rechia z referatem "Grzegorz W.: obecność Ducha Św. w Kościele

i pojedynczej duszy". V. Recchia omówił zwłaszcza kwestię stosunku między Duchem Św. a Słowem, jak również charyzmatów w "Dialogach" Grzegorzowych. Przedostatni wykład ze swadą i poczuciem humoru wygłosił prof. A. Quacquarelli /Uniwersytet Rzymski/ mówiąc o "Akcentach popularnych w katechezie pneumatologicznej pierwszych wieków". Korzystając z przeźroczy skoncentrował się zasadniczo na elementach pneumatologicznych obecnych w przejawach sztuki wczesnochrześcijańskiej.

Zakończenie sympozjum, a zarazem przejście do współczesnej rzeczywistości eklezjalnej, stanowiło wystąpienie ks. prof. A. Favale /Papieski Uniwersytet Salezjański/, który zobrazował genezę, rozwój, oraz główne linie duchowości ruchu odnowy charyzmatycznej. Doświadczenie Ducha Św. przekazane nam przez pierwsze wieki staje się na nowo przeżywane i obecne w naszych czasach.

Rzymskie sympozjum w oparciu o materiał dwunastu wygłoszonych wykładów było ważnym ubogaceniem wymiaru pneumatologicznego w patrystyce, katechetyce, teologii i liturgii. Zbierając teorie i praxis katechezy Ojców odsłoniło analogię i punkty styczności ze współczesnością. Poszerzyło perspektywę formacji odnowionej świadomości Kościoła jako Sakramentu Ducha Św. oraz jedności we wierze i miłości. O trafności wyboru tematu sympozjum i jego aktualności świadczyła także duża ilość uczestników, a także żywe zainteresowanie, z jakim audytorium przyjmowało wygłaszane referaty.

ks. Piotr Libera - Rzym